

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан гуманітарно-педагогічного факультету

Гулак-Філософ, н., доцент

Ірина САВИЦЬКА

« 20 » травня 2022 р.

«СХВАЛЕНО»
на засідання кафедри психології
Протокол № 12 від «20» травня 2022 р.

В.о. завідувача кафедри

Ірина МАРТИНЮК

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Управління навчальним закладом»

Сергій КУБЦЬКИЙ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ»

Спеціальність: 073 «Менеджмент (Управління навчальним закладом)

Освітня програма: «Управління навчальним закладом»

Факультет (ННІ): гуманітарно-педагогічний

Розробник: доцент кафедри психології, к. психол. н. Валентина ТЕСЛЮК

Київ – 2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни

«ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ»

Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	073 «Менеджмент (Управління навчальним закладом)	
Освітня програма	Управління навчальним закладом	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова (вибіркова)	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	- (назва)	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	-	2
Семестр	-	2
Лекційні заняття	-	6 год.
Практичні, семінарські заняття	-	4 год.
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	-	112 год.
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних	-	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: вивчення психологічних закономірностей управлінської діяльності, проблем спілкування та взаємодії людей в різних соціальних структурах.

Завдання: аналіз психологічних умов та особливостей управлінської діяльності з метою підвищення ефективності та якості роботи в системі управління.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: закономірності керівництва: влада і особистий вплив керівника; закономірності стилів управління; прийняття управлінських рішень; психологію управління колективом; закономірності динаміки малої соціальної групи та її структуру, психологічні феномени у малих та великих соціальних групах; особливості ділового спілкування та шляхи врегулювання конфліктних ситуацій; специфіку статевої особливості членів колективу та їх урахування у професійній діяльності.

вміти: обирати та коригувати стиль управління в залежності від завдань, що стоять перед організацією, приймати управлінські рішення, ефективно керувати трудовим колективом, використовувати навички ділового спілкування та врегулювати конфліктні ситуації, враховувати специфіку статевої особливості членів колективу у професійній діяльності тощо.

**Набуття компетентностей:
загальні компетентності (ЗК):**

ЗК 2. Здатність до спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)

ЗК 3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій

ЗК 4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети

ЗК 5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

Разом за змістовим модулем 1								4	2			56
Змістовий модуль 2. ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ТА УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ. ПСИХОЛОГІЯ ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ												
Темп 7. Сучасні теорії мотивації праці												9
Тема 8. Психічне здоров'я								2				9
Тема 9. Психологія управління конфліктами												9
Тема 10. Психологія ділового спілкування												9
Тема 11. Тактичні прийоми на переговорах									2			10
Тема 12. Типи співрозмовників												10
Разом за змістовим модулем 2								2	2			56
Усього годин	120							6	4			112

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Психологія особистості та організації в управлінні	2
2	Тактичні прийоми на переговорах	2

5. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

1. Психологія управління як галузь психологічної науки.
2. Предмет, об'єкти завдання психології управління.
3. Структура, функції та основні категорії психології управління.
4. Методологія і методи психології управління.
5. Становлення вітчизняної управлінської думки.
6. Сутність американської управлінської культури.
7. Сутність японської управлінської культури.
8. Сутність європейської управлінської культури.
9. Особистість в організації.
10. Типологія особистості.
11. Біхевіоризм – один із напрямків психології особистості.
12. Гуманістична психологія особистості.
13. Гештальтпсихологія особистості.
14. Когнітивний підхід до особистості.
15. Психологія особистості керівника.
16. Психологічні особливості стилів керівництва.
17. Детермінанти та механізми розвитку особистості керівника.
18. Вплив темпераменту на діяльність особистості.
19. Взаємозалежність успіху в діяльності від психічного стану особистості.
20. Вік і управлінська діяльність.
21. Статеві особливості психології працівника.
22. Керівник, як об'єкт психологічного дослідження. Управлінські ролі керівника.
23. Мотиваційна сфера особистості керівника.
24. Психологічні особливості стилів керівництва.
25. Психологічні типи керівників.
26. Якості і риси керівника.
27. Проблема статі в управлінні.
28. Демократичний стиль управління.
29. Ліберально-потуральний стиль управління.

30. Сучасні моделі стилів управління.
31. Соціально-психологічні характеристики колективу.
32. Формальні й неформальні групи.
33. Принципи формування колективу.
34. Етапи розвитку колективу.
35. Сутність та стадії згуртованості колективу.
36. Психологічні закономірності розвитку групи.
37. Психічне здоров'я особистості.
38. Установка на позитивне мислення.
39. Типологія конфліктів.
40. Основні стилі поведінки при конфліктах (конкуренція, співробітництво, компроміс, пристосування, ухилення).
41. Психологічні техніки профілактики конфліктних ситуацій.
42. Стратегія управління конфліктом.
43. Керований конфлікт: типи, структура, стадії протікання.
44. Поняття спілкування.
45. Різновиди спілкування.
46. Особливості управлінського спілкування.
47. Проблеми міжособистісного сприйняття в управлінському спілкуванні.
48. Жести та пози в спілкуванні.
49. Комунікативні бар'єри в спілкуванні.
50. Умови ефективної взаємодії в управлінському спілкуванні.
51. Дистанція в спілкуванні.
52. Шляхи та способи розвитку компетенцій у діловому спілкуванні.
53. Техніка і прийому спілкування.
54. Прийоми встановлення контакту.
55. 8б. Ділове спілкування.
56. Види управлінського спілкування.
57. Психологічні рекомендації з управлінського спілкування.
58. Психологія переговорів.
59. Манера спілкуванні та взаємодія керівника з підлеглими.
60. Види слухання та типологія слухачів.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС «Магістр» Спеціальність 073 «Менеджмент (Управління навчальним закладом)	Кафедра Психології 2022-2023 н. р	Екзаменаційний білет з дисципліни «Психологія управління»	Затверджую В.о.зав. кафедри (підпис) Ірина МАРТИНЮК 2022 р.
Тестові завдання різних типів			
1. Предмет, об'єкт і завдання психології управління.			
2. Умови ефективної взаємодії в управлінському спілкуванні.			

1. Виберіть правильну відповідь

Обов'язковим елементом і умовою ефективної управлінської діяльності з огляду морально-психологічних засад управлінської діяльності є:

1. задоволеність працівників роботою;
2. створення ситуації конкуренції в колективі;
3. ігнорування думки працівників про методи й способи управлінського впливу;
4. реклама власних позитивних особистісних якостей.

2. Виберіть правильну відповідь

Головним завданням управління з психологічного кута зору є:

1. досягнення максимально високої продуктивності діяльності організації, створення ефективної управлінської структури;
2. досягнення найвищого рівня виконавської дисципліни підлеглих, підвищення ефективності їх праці;
3. здобуття авторитету керівниками серед підлеглих; виконання поставленої мети;
4. забезпечення раціонального функціонування всієї системи, оптимальне з погляду психологічних потреб залучення працівників до керованої діяльності шляхом актуалізації їх внутрішньої мотивації, підвищення відповідальності за результат виконуваної роботи, регулювання їх дій, експертно-консультативної та комунікативної роботи з персоналом.

3. Виберіть правильну відповідь

Функції управління у трактування психології управління – це:

1. ролі керівників;
2. коло обов'язків управлінців;
3. система завдань, що відображають способи діяльності щодо досягнення накреслених цілей;
4. сукупність особливих дій та операцій, які виражають психологічну специфіку управлінської діяльності, цілеспрямованого впливу на зв'язки і відносини людей у процесі життєдіяльності організації.

4. Виберіть правильну відповідь

Процес планування охоплює такі психологічні чинники:

1. з'ясування та узгодження намірів, участь у реалізації намірів, створення структури прийняття оперативних рішень;
2. оптимізація організаційної структури організації, з'ясування інформаційного потенціалу співробітників, врахування технологічних спроможностей організації;
3. з'ясування економічних особливостей розвитку організації, прогностична оцінка кадрового потенціалу;
4. аналіз матеріального становища організації, розробка фінансового плану розвитку корпорації, оцінка стану виробничого устаткування організації.

5. Виберіть правильну відповідь

Рішення, що базується на виборі, зробленому на підставі відчуттів у психології управління називається:

1. програмованим;
2. непрограмованим;
3. раціональним;
4. інтуїтивним.

6. Виберіть правильну відповідь

Рішення, що відповідає таким характеристикам: побудова гіпотез суттєво переважає їх контроль, - належить до такого типу рішень:

1. рішення з ризиком;
2. імпульсивне;
3. врівноважене;
4. інертне.

7. Виберіть правильну відповідь

Інтерактивна складова ділового спілкування передбачає:

1. сприймання людьми один одного на підґрунті діяльності механізмів ідентифікації, емпатії, рефлексії, стереотипізації;
2. обмін не лише інформацією, а й різними діями, за допомогою яких здійснюється взаємне стимулювання, контроль та взаємодопомога у розв'язанні спільних завдань;
3. Обмін інформацією та те, яким способом вона формується, уточнюється, розвивається;
4. Особливе використання лексики, володіння граматикою, використання асоціацій при повідомленні інформації, вміння поставити голос, тембр, обрати темп мовлення, вироблення певного ставлення до співрозмовника.

8. Виберіть правильну відповідь

Яка форма ділового (управлінського) спілкування передбачає спілкування між керівником і підлеглим, що ґрунтується на адміністративно-правових нормах:

1. субординаційна;
2. службово-товариська;
3. дружня;
4. товариська.

9. Виберіть правильну відповідь

Організаційний конфлікт, що виникає через відмінності критеріїв оцінювання ідей та поведінки; розбіжності в цілях та ідеалах керівників та підлеглих, між керівниками або тільки між підлеглими належить до:

1. інформаційних конфліктів;
2. конфліктів інтересів;
3. організаційно-ціннісних;
4. конфлікти систем цінностей.

10. Виберіть правильну відповідь

Усвідомлення індивідом, соціальною групою, народом свого обов'язку перед суспільством, людством, розгляд крізь призму цього обов'язку суті й значення своїх вчинків, діяльності, узгодження їх із обов'язками та завданнями, що виникають у зв'язку із потребами суспільного розвитку в психології управління називають:

1. відповідальністю;
2. локус контролю;
3. совістю;
4. моральністю.

6. Методи навчання

Методи організації навчальної діяльності студентів: лекція, практичне заняття, самостійна робота, консультація.

Словесні методи навчання: лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж.

Наочні методи навчання: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

Практичні методи навчання: вправи, графічні роботи.

Методи навчання залежно від типу пізнавальної діяльності студентів: інформаційно-рецептивний, репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий (евристичний).

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: ділові та рольові (драматизація) ігри, дискусії і диспути, студентські наукові конференції, створення ситуації емоційно-моральних переживань, створення ситуації пізнавальної новизни та зацікавленості.

7. Форми контролю

Вивчення курсу супроводжується проведенням поточного (опитування, відповіді на заняттях), модульного (тестового) та підсумкового контролю за якістю отриманих студентами знань (екзамен).

8. Оцінювання студента відбувається згідно з положенням «Про екзамен та заліки у НУБіП України» зі змінами від 03.03.2021 р. протокол № 5 табл. 1.

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Методичне забезпечення

Психологія управління: ЕНК [для студентів спеціальності «Управління навчальним закладом»]. Київ: НУБіП, 2022. URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3719>

10. Рекомендована література

Основна

1. Карамушка Л.М., Москальов М.В. Психологія підготовки майбутніх менеджерів до управління змінами в організації: монографія. Київ-Львів: Сполом, 2011. 216 с.
2. Карамушка Л.М., Москальов М.В. Психологія підготовки майбутніх менеджерів до управління змінами в організації: монографія. Київ: Наук. світ, 2009. 268 с.
3. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління. Київ: Академвидав, 2003. 568 с.
4. Ходаківський Є. І., Богоявленська Ю. В., Грабар Т. П. Психологія управління: підручник. 3-тє вид. перероб. та доп. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 664 с.

Додаткова

5. Войтович М.В. Психологічні основи розв'язання управлінських конфліктів в освітніх закладах. *Управління закладами середньої освіти психологічні аспекти*. Київ: Інститут психології ім. Г.С. Костюка АПН України, 2001. С. 129-149.
6. Карамушка Л.М. Психологічні основи управління в системі середньої освіти: навч. посібник. Київ: ІЗМН, 1997. 180с.
7. Карамушка Л.М. Психологічні особливості прийняття управлінських рішень українськими менеджерами: результати крос-культурних досліджень. *Проблеми загальної та педагогічної психології*. 2002. Т. 4. Ч. 1. С. 90-95.
8. Коваль А.Е. Ділове спілкування: навч. посіб. Київ: Либідь, 1992. 280 с.
9. Коломінський Н. Стиль поведінки керівника в конфліктній ситуації: діагностування та шляхи оптимізації. *Освіта і управління*. 1998. Т. 2. № 1. С. 91-95.
10. Лозниця В.С. Психологія менеджменту. Теорія і практика: навч. посіб. / В.С. Лозниця. Київ: ТОВ «УВПК «ЕксОб», 2001. 512 с.
11. Мельник Л.П. Психологія управління: курс лекцій. 2-ге вид. Київ: МАУП, 2002. 176 с.

12. Омельченко Л.М. Конфлікти в організаціях: методичні рекомендації для керівників аграрної галузі. Київ: НУБіП, 2009. 64 с.

11. Інформаційні ресурси

1. Ходаківський Є. І., Богоявленська Ю. В., Грабар Т. П. Психологія управління: підручник. 3-тє вид. перероб. та доп. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 664 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Khodakivskiy_Yevhen/Psykholohiia_upravlinnia.pdf?PHPSESSID=57ef1dfff011b70b1c6192a4a28340500 (дата звернення 10.05.2022р.).

2. Ходаківський Є. І. Психологія управління: підручник. 5-тє вид. перероб. та доп. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 492 с. URL: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/4982/1/Psykholohiia_upravlinnia.pdf (дата звернення 10.05.2022р.).

3. Бакаленко О. А. Психологія управління: навч. посіб. Харків: ХНУРЕ, 2020. 120 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/340080478_Psihologia_upravlinna (дата звернення 10.05.2022р.).